

ט. ג.

מדינת ישראל
הפנסיה

פרוטוקול מס' 38

מישיבת הוועדה לחינוך ותרבות שהתקיימה
ביום ג', ז' באב תשי"ב - 29.7.1952
בשעה 11.15.

משתתפים:

- ש. פרטיץ - היו"ר
- ס. ארם
- א. ברמן
- א. הכרמלי
- ש. כפרית
- ס. גורן
- ד. בצר
- י. סמילנסקי
- ר. צברי
- א. רזיאל-נאור
- א. רימלט

חסריים:

- ס. אונא
- ח. בוגר
- א. ס. גניחובסקי
- א. דויטש

מוזמנים:

- ב. צ. דינבורג - סר החינוך ותרבות.
- ח. כהן - סר המספטים.
- א. ריגר - המנהל הכללי של משרד החינוך ותרבות.
- ד"ר לבנה - היועץ המספטי של משרד החינוך ותרבות.

סדר-היום:

- א. שונות.
- ב. תוספת אינפורמאציה בקשר למצב הסטודנטים של האוניברסיטה.
- ג. שמירת זכויות.
- ד. מציון אצל חרע. המועצה למסדרות השכלה צבונה ומדע.

היו"ר ש. פרטיץ:

פנתחת את הישיבה,

בספת-יומה של הוועדה ישנם לני טעיפאים:

- (1) דין-וחשבון ועדת המסנה לענין מצב הסטודנטים, בתוספת אינפורמאציה ועדת המסנה הטילה עלי לקבל אינפורמאציה נוספת על מצב הסטודנטים ובעיקר לאור ההתפתחות האחרונה. (2) חוק המועצה למוסדות ההסכלה הגבוהה והמדע, נוסף לכך ישנם כמה מכתבים שעלי להביאם בפניכם.

מ. ארמ:

אני מציע בכל הרצינות שהוועדה תקבע כחוק
בל יעבור, כי יש לסיים את ישיבות הוועדה

בשעה 13.00. יש לעשות זאת מבחינתה של יושבת-ראש הוועדה ולא מבחינת
חברי הוועדה. על יושבת-ראש הוועדה לקבל את מרותה של הוועדה ולסיים
את הישיבות בשעה 13.00.

ה ח ל ט ה:

לסיים את ישיבות הוועדה בשעה 13.00.

היו"ר ש. פרטיץ:

אני מודת לחבר הכנסת ארם על הדאגה והחדרה
ואהיה מוכנה לסיים את ישיבות הוועדה בשעה

13.00. אבל לא אוכל שלא להסתחף ביתר פעולות הוועדה.

א. רימלט:

בהתאם לסדר היום של הוועדה, איננו רואה
שטופיעות כאן שאילתות, לא בסדר היום של
היום, ולא בזה של סחר. ישנם כמה דברים דחופים שיש לשאול אותם.

היו"ר ש. פרטיץ:

חברי הוועדה רשאים לשנות את סדר היום.

א. רימלט:

אני מציע שהשאלות, השאלות כאשר יופיעו
באי כח משרד החינוך והתרבות, ברצוני
להציע הצעה
. שרם שיופיעו אנשי משרד החינוך והתרבות, והדבר
נוגע לוועדה. לא נוכחתי בישיבת הוועדה בסבוב שעבר. הרוב בוועדה החליט
להסיר מעל סדר היום את ענין הסמינר לטורים הנמצא בבית-הכרם. סחר שענין
זה גסתיים בבית הדין העליון - הרי הוועדה תוכל לדון בצד הציבורי-החברתי-
פדגוגי.

היו"ר ש. פרטיץ:

באי כח משרד החינוך והתרבות יבואו בשעה
11.30. מאחר שישנם כמה ענינים שעלינו לסייםם,
נוכל לעשות זאת עד אשר הם יבואו, אשר לשאלות - נוכל לשאול אותן היום
אם הוועדה תסכים לכך.

ה ח ל ט ה:

1. לשאול היום שאילתות, כאשר יופיעו אנשי משרד החינוך והתרבות.
2. בהתאם להצעתו של חבר הכנסת רימלט, להעמיד על סדר יומה של הוועדה את ענין הסמינר לטורים בבית הכרם, בקשר לצד החברתי-ציבורי-פדגוגי.

תחילה, בדאנזי להביא לידיעתכם סכתב שקיבלנו
מלשכת הנוער, בו הם מזמינים אותנו לבקר בספלי

היו"ר ש. פרסיץ:

הקיץ שלהם.

ה ח ל ט ה :

לקיים את הסיור ביום ה', 7.8.1952.

עתה בדאנזי להפנות את השוטת לבכט למכתב שקיבלנו
מהגרת מאידוביץ במשור הטעל. סכתב זה נכתב
אליה והיא העבירה אותו אלינו. מכתב זה חתום על ידי המבוגרים שבבית חינוך
עוררים.

היו"ר ש. פרסיץ:

מכתב זה נכתב על ידי המבוגרים שבבית חינוך
עוררים.

(קוראת את המכתב).

בשעות פרטיות עם המבוגרים, הם אמרו שיטכרו את רכוש בית החינוך על
מנת לסגור את טידורם. כן הם האסרו, שיכריזו על שביתת שבת בכל המקומות
ויפריעו להיי המוסד. האחרים אמרו שיעשו מעשים שלא כדאי לדבר עליהם כאן.
אולם הטאב כה קשה שטר פדרבוש היה אמש כאן 4 פעמים וחייש אותי ואנו טרם
חזרנו מן הסיור. הוא הביא טסוך נוסף החתום על-ידי כל מורי המוסד.

(קוראת את המכתב של טורי המוסד אל הוועדה

לחינוך ותרבות).

כידוע לכם אנו מיימנו את דיוננו בחוק לניהול
מוסדות ציבוריים לפני כחצי שנה, ולא נשאר בחוק זה אף סעיף אחד שלא היה
ברור. מסיבות שונות דרשו להפביר חוק זה לביטוח אחרון לוועדת החוקה, חוק
ומשפט. גם שם נגמרו הדיונים, שנערכו בנוכחות יושבת-ראש הוועדה לחינוך
ותרבות ויושב-ראש ועדת השירותים הציבוריים, לפני 3,5 חדשים. רק סעיף
אחד נשאר שנוי כמחלוקת. הליבוניס בקואליציה לא איפשרו להביא חוק זה
לכנסת. לא עבר שבוע שלא פניתי לראשי מפלגת פועלי ארץ-ישראל ולאנשי
החזית הדתית שיביאו חוק זה לכנסת. אטמול, לאחר שפרצה הסביתה פניתי
לאנשי מפלגת פועלי ארץ-ישראל ולמך וחרפטיג והתברר, כי הם הגיעו לידי
הסכם ואפשר יהיה להביא את החוק לאישור לכנסת פה אחד. פניתי מיד לחבר
הכנסת גוברין שיסדיר זאת. הוא אמר לי שעלי לפנות לחבר הכנסת אזניה,
וזה אמר, כי עלי לדבר עם מר רוזטי. פניתי למר רוזטי בשטכט, ולכל המפלגות
שיעשו את הכל על מנת שחוק זה יאושר מחר. מר רוזטי אמר לי, כי דבר זה אפשרי
והוא מבקש את סידע הוועדה. דבר זה ניתן להיעשות, משום שחוק זה עמד כבר
על סדר יופה של הכנסת - והסתובבות אין. אני מניחה, שעל דעת כל הסיעות
אפשר יהיה לעשות זאת. לאחר שחוק זה יתקבל במסרך בשבית להיכנס לעובי
הקורה כדי להסדיר זאת. עלי לצייין, כי שר החינוך והתרבות פנה אלי טיואש
ואמר, כי הוא עשה את הכל, למען יגיע חוק זה לאישורו והוא מבקש, כי אף
אנו נעשה משהו בעניין זה.

ר. צברי:

היה רצוי שאנו בקבל העתקיה של תכנית הלימודים
במסינר הגבוה לחינוך, כדי שנודע מהי הפעתו של
שר החינוך והתרבות טרם שאנו נכנסים לדיון בעיה זו.

היו"ר ש. פרסיץ:

אנו מבקש את שר החינוך והתרבות למסור לנו
חומר זה.

א. ריטלט:

הקדשנו דיון רב מאד בענין ביקורי ילדים
בקולנוע. היה ברור לכל אחד שאין זה סימפוזיון,
אלא יש להסיק מכאן מסקנות, או הוראות חדשות וקווים חדשים. אולם, טמו ועד
עתה דבר לא השתנה. להיפך, היו מקרים של ביקורי ילדים, בקולנוע בהצגות ערב
ובשעות מאוחרות מאד. יוצא איפוא, כי לא חל כל שינוי. נשאלת השאלה האם

ש.ג.ר/ר

א. רימלט:
להסלצות הוועדה יש תוקף וערך? אם יש להן ערך - חרי לם להפעיל כוח זה.
אם אין לוועדה כוח השפעה אולי צמנע בעתיד סממן הסלצות. כלומר, מה ערך
להחלטות הוועדה, אם קיימת אפשרות להשפיע על מסרה החינוך והתרבות לפעול
ברוח ההסלצות שתקבלו כטעם פה אחד.

היו"ר ש. פרטיץ:
ההסלצות נתקבלו פה אחד. אנו העברנו את
הפרוטוקולים למשרד החינוך והתרבות וביקשנו
טהם לקבוע את עמדתם ולהודיענו אלו מן ההסלצות נתקבלו על זעתם. אנו טרם
קבלנו תשובה על כך. פניתי שנית אליהם וגם על האכתה השבי כטו על הראשון
לא קבלנו תשובה.

א. רימלט:
ייתכן והדרך בה הלכה הוועדה בענין זה - אינה
הדרך הנאותה. אולי היתה צריכה הוועדה להכין
חוק מיוחד, אולי אין חוק עוד סתמים לכך המרשה לטישהו לאסור על הילדים
לבקר בבתי-קולנוע. על-כן הייתי מציע שמתחר ועדת משנה ובחודשי הפגרא
תוכל להכין חוק, כי בלי חוק - דבר לא יוסדר.

היו"ר ש. פרטיץ:
נשמע תחילה את עמדת משרד החינוך והתרבות.
אולי נציע להם לחבר חוק.

ש. כפרית:
בזמנו, כאשר דובר על איסור ביקורי ילדים
בבתי-קולנוע, הוזכר גם ענין הסתמפות ילדים
בהפגנות. גברת סטנר אמרה שמכינים חוק שיכלול דברים אלה. יש לשאול את
משרד החינוך והתרבות אם הוכן חוק כזה, ואולי איננו יודעים על-כך.

היו"ר ש. פרטיץ:
גברת סטנר חטבה, כי חוק על הגנת הנוער יכלול
כמה פרטים בקשר לכך. אולם התברר, כי החוק
שהובא לכנסת והקטור בנוער מדבר רק על עניני מעסוקה. הגבית סטנר
עומדת לחזור לעבודה בשבוע הבא ונוכל לברר זאת.

ב. תוספת אינפורמ יח בקשר למצבת של הסטודנטים:

היו"ר ש. פרטיץ:
בראובי להביא לידיעתם סכתב דחוף של הסטודנטים
שנמסר לנו על ידי ועדת הפעולה שלהם. תחילה
חשיתי להביא לפני הוועדה את ההלצות ועדת המשנה בכל הנוגע לסטודנטים. אולם
נשארו לבירור כמה ענינים. בהתאם להחלטת ועדת המשנה בררתי ענינים אלה
עם האוניברסיטה. היה בדעתי לחבר כבר עתה את הדין והשבון ולהביאו לפני
הוועדה לחינוך ותרבות, אשר גתיקונים קלים אפשר יהיה לבניחו על שולחן
הכנסת. אולם נתקלתי בשתי שאלות חשובות מאוד. על ועדת המשנה יהיה לשבת
שנית ולברר זאת. השאלות האלה הן: שאלת העתודות ושאלת העבודה לסטודנטים
הדור שים עבודה, וחייבים לעבוד עקב מצבם. האוניברסיטה שגללת עבודה שלמה
של סטודנטים המונעת מהם את האפשרות ללמוד כהוגן. בוועדת המשנה נצטרך
לעסוד על פרטים אלה.

אנו עמדנו גם על שכר הלימוד. גבי-כוח האוניברסיטה
הומיעו בפני הוועדה לחינוך ותרבות, לוועדת המשנה קבע עמדה לגבי שאלות אלה.
אולם עתה נתקבל סכתב גוסף אשר אולי יחייב אותנו לקבל החלטה אחרת גם בשאלת
שכר הלימוד. גם שאלה זו אביא לפני ועדת המשנה. כידוע לכם הכריזו
הסטודנטים על שביתת תלומדים. אנו קבלנו סכתב ממם ועדת הפעולה של הסטודנטים
בו הם טודיעים, כי הם קבעו עמדה אחרת בקשר לשכר הלימוד. עמדה זו שונתה
בהתאם לחזנתו/ריקטור האוניברסיטה, פרופסור שוובה. התקשרתי הנוקר עם
האוניברסיטה, כדי לדעת מה הם הנימוקים של ריקטור האוניברסיטה שהביאו לשנוי

היו"ר ש. פרטיץ:

אחדת הסטודנטים, כי לא הטלת ספק שאנחנו הוצעו הצעות אלה. היום היה מצלי המזכיר המקדמאי של האיגודים וספר, כי באותו יום סר ונטהר בו מה עליו בנו, קבל רקטור האיגודים את הסטודנטים ושמע מפייהם הצעות אלה מבלי לקבוע עמדה, אם כי אמר שהצעות אלה אינן נראות לו, אך הוא יטור אותן לאוניברסיטה. עמדת האיגודים לגבי הצעות אלה תיקבע היום אחר הצהריים.

ד. נצר:

נדמה לי, כי ישנה כאן אי הבנה ביוחס לכמה דברים. ועדת המסכה טרם גמרה את עבודתה. היא תיילק על יו"ר הוועדה, אך טרם סיכמה את מסקנותיה. מכאן ברור, כי על ועדת המסכה יהיה לקיים עוד ישיבות נוספות. לכן הייתי מציעה להעביר גם בעיה זו לוועדת המסכה, ורק אחר כך להביאה לוועדה לחינוך ותרבות.

היו"ר ש. פרטיץ:

אנו שמענו את באי כרוח הסטודנטים ואת באי-כוח האיגודים והיתה לנו דעה סטניימת בקשר לכך. על יסוד דעה זו בקשנו ללבן פרטים נוספים. אולם עתה בנה הצעה חדשה אשר הוועדה לחינוך ותרבות טרם שמעה עליה. הצעתה של חברת הכנסת נצר אינה נראית בעיני, משום שמליאת הוועדה לחינוך ותרבות יכולה לקבל החלטה שמסירים ענין זה מעל סדר היום.

(קוראת את הצעת הסטודנטים)

ה ח ל ט ה:

לקבל את הצעתה של חברת הכנסת נצר ולהעביר את סכתב ועדת הפעולה של הסטודנטים לוועדת המסכה.

ג. שאילתות:

היו"ר ש. פרטיץ:

ברצוני להציג בפני משרד החינוך ותרבות את השאלה שאתם עוררתם - אם יש ערך להחלטות הוועדה המועברות למשרד החינוך ותרבות, בעיית לאור העובדה שעובדים פרטים ואנו טרם שומעים על עמדת המשרד. המדובר הוא על הסלואת הוועדה בקשר לביקור ילדים בקולנוע. אנו מעברנו אליכם את הפרוטוקולים בצרוף סכתב ובקשנו מכם לקבוע את עמדתכם בענין זה. עתה נשלחה תזכורת סניה. נתוצאה טכך נשמעה הצעה, כי מאחר שמשרד עמוס עבודה, ומאחר ששמענו את עמדתו החיובית לגבי ענין זה - הרי דבר לא יוסדר אם לא יעובד חוק בענין זה, והאם לא יהיה כדאי שהוועדה לחינוך ותרבות מעבד חוק בקשר לכך. כן נשמעה הצעה אם משרד החינוך ותרבות לא יהיה מוכן להכין בזמן הקרוב חוק שיטדיר ענינים אלה.

א. רימלט:

ברצוני לשאול את קיים טידוד בין רשויות מקומיות שכנות בקשר לכך: אם במקום מסויים אין בת-ספר ככל הזרמים, האם אפשר להטדיר זאת אם רשות מקומית שכנה. הבעיה נתעוררה בקשר לשתי הרשויות המקומיות השכנות קרית עטל וטבעון. בקרית עטל ברסמו כ-16 ילדים לבית-הספר הכללי. אולם קרית עטל לא תקים בית-ספר כללי לילדים אלה. בטבעון, שהמרחק מקרית עטל עד אליה הוא מינימלי, הרי הילדים שברסמו לזרם הכללי יכולים ללמוד בטבעון. אולם הרשות המקומית בטבעון סטרגת לקבל ילדים אלה, משום שכל ילד עולה, נניה, כ-85 ל"י, יוצא אהוא, כי אחוז מסויים צריך לשלם מסלם המסים שבטבעון. הרשות המקומית בטבעון מבקשת מהרשות המקומית בקרית עטל את הכסף. לדעתי, שאלה זו צריכה למצוא הסדר מתאים ולהשפיע על הרשות המקומית בקרית עטל שתשתתף בהחזקת הילדים בבית-הספר אשר בטבעון, או להשפיע על הרשות המקומית בטבעון לקבל ילדים אלה.

א. רימלט:

כתוך רצון טוב אפשר להסדיר זאת. דבר זה קיים לא רק בקרית עטל וטבעון, אלא גם בגוש דן. לסל, ברמת-גן אין בית-ספר מזרח, אגודת ישראל והוא קיים בבני-ברק. בבני-ברק אין בית-ספר מהזרם הכללי, אלא ברמת-גן. קיים הסדר של ילד תמורת ילד, כלומר ישנם רשויות מקומיות הסכירות בכך, או שסדירים זאת תמורת שכר לימוד.

כן יש לדעת לעשות משהו בקשר למותו של הגדנ"עי האחר, כי יש לעשות משהו מבחינת יאס.א.א.א. אולם בעיה זו אני מציג סחר בטעם הדיון על הגדנ"ע.

א. הכרמלי:

שמענו, כי הוא פסק דין בקשר לסטינר בבית-הכרם. אנו החלטנו לפתוח בוויכוח ציבורי-חברתי-פדגוגי. רצוי היה, כי פסק-דין זה יהיה ברשותם של חברי הוועדה. האם יכול סגד החינוך והתרבות להמציא לנו פסק-דין זה? כי יש קשר בין הצד החברתי-ציבורי-פדגוגי לבין העניינים המשפטיים.

היו"ר ש. פרטיץ:

האם נכונות הסמועות כי אין בכוח סגד החינוך והתרבות והמועצות המקומיות לסלם את מסכנות חודש יולי למורים? האם נכון הדבר, כי היום עקב תוספת היוקר האחרונה יש גידול בתקציב החינוך ב-5,000,000 ל"י? האם מיוזם הדברים האלה שעבודתנו החינוכית שומדת לפני התמוטטות כספית חמורה לקראת השנה הבאה, ומה הם האמצעים שיש לאחוז בהם, כדי למנוע תקלה זו. אינני סוברת עתה על התמוטטות רוחנית העלולה לחול במערמת החינוך בשנה הבאה, אפילו לגבי אותם הכוחות שהיו שייכו בשנה שעברה. מה הם הצעדים ומה הם ההצעות המשיות שסגד החינוך והתרבות צווד לאחוז בהם כדי לתפוס את הרע במיעוטו?

א. ריגר:

אני מוכרח לוטר, כי עניין ציבורי ילדים בקולנוע הוא חדש במבילי, וזו לי הפעם

הראשונה שאני שומע על כך.

ב. דינבורג:

אני באופן אישי חושב שאין אנו מקיימים את אשר החוק מטיל עלינו, אולם מה שהחוק אינו מטיל עלינו - אסור לנו לעשות. בהתאם לשטה זו - אולי בהמשך הזמן נסדר ישובים לפי זרמים, ואנחנו מני סופתע שבא-כוח הזרם הכללי דורש לסדר ישובים לפי זרמים. אני אעייין בדבר, מה הם הפרטים וכיצד הוא הנוהג. אולם מבחינה עקרונית אני חושב, כי על הילדים ללמוד באותו מקום. כדוע העיר השניה צריכה לשאת בהוצאות והכספים בלאו הכי אינם מספיקים לה, כלום זרם אחר סמך ואסור לשבת בתוכו.

א. רימלט:

אין כוונתי שהמטטלה תסלם סכומים אלה, אלא לדעת, יש לעודד רשויות מקומיות ספוכות לנזם לידי הסדר פתאים. לא התכוונתי להעסה נוספת על הקופה הטכזית.

ד. הדיון על דורס המועצה למוסדות והשכלה וגבוהה והמדע:

1. סירושים - בחוק זה:

מוסדות פירוטו האוניברסיטה העברית
בירושלים, הטכניון העברי, מכון וייצמן
למדע, וכל מוסד אשר המועצה תכיר בו
כמוסד לצורך חוק זה.

היו"ר ט. פרטיץ:

עלי להביא לידיעת חברי הוועדה שקבלנו
שני מכתבים בקשר לחוק זה. האחד בקשר
למספט וכלכלה שבתל-אביב המבקש לכלול גם
אותו בין המוסדות האלה.

ב.צ. דינגורג:

תפקידה של מועצה זו להכיר במוסדות
אחרים בעלי רמה אקדמאית. נשאלת השאלה,
מה הם המוסדות בעלי רמה אקדמאית. ישנם 3 מוסדות כאלה במדינת
המוכרים בעולם ובמדינת. אשר לבית-הספר הגבוה, למספט וכלכלה בתל-
אביב - אין זה בתעודתה של הכנסת להכיר בו. המוסד שיוקם - הוא מצטרף
לדון בכך. בשעתו דרס מוסד זה הכרה. הוקמה ועדה על ידי משרד המספט
שבחנה מוסד זה והודיעה לו שאין היא מוכנה להכיר בו. האם צריכה
הכנסת להחליט על כך? כאן כתוב: וכל מוסד אשר המועצה תכיר בו
כמוסד... - המדובר הוא על מוסדות שכבר הוקמו ועל מוסדות שיוקמו.
אולם אין הכנסת קובעת זאת. ישנה קביעת עובדה והיא, שאין מוסד אחר
במדינת המכיל להכיר שזהו מוסד מוכר.

א. רוזנאל-נאור:

הייתי רוצה לדעת איזו ועדה היתה זו
שבדקה את מצבו של בית-הספר ומה היו

המסקנות.

א. ברטן:

לדעתי, יש להוסיף לרשימה זו גם את בית-
הספר הגבוה למספט וכלכלה בתל-אביב.
התעניינתי במוסד זה וראיתי, כי אין כל הצדקה שלא לכלול אותו. ייתכן,
ויש לשמוע את בציגי המוסד. אבל מקום, אם נתקבל מכתב כזה - הרי יש
לשמוע אותם.

א. הרמליץ:

איננו יכולים להחליט שכל מוסד המכנה
את עצמו גבוה, הוא באמת מוסד גבוה.
אנו איננו מוסמכים לכך. אילו בחוק לא היתה כתובה המילה, האומרת
שהיא מוסד מוסמך לכך - הייתי יכול לומר שאנו טובגרים את הדרך לפני
מוסדות אחרים. מדוע שלא נאמין למועצה זו, ובעיקר, מאחר שאנו
שומעים שהיתה ועדה מוסמכת שבדקה את הדברים, אולם מטום שאני חבר
הוועדה לחינוך ותרבות, האם ארסה לעצמי הלכה בגוד ועדה מקצועית
אשר הביעה את דעתה בדיון זה? לדעתי, יש לשמוע הוות דעת מקצועית,
גבוהה מוסמכת, יסודית. לכן הייתי מציע להשאיר את הפירוט הזה בטבובון
ובדיוקו.

ט. כפרית:

לדעתי, עלינו לקבוע סייגים מסויימים
לעבודתנו, כי לא ייתכן שאנו נכנס לכל
הבעיות כמנטחים ולא נכיר בכך שישנם עניינים מסורתיים, בידים נאמנות
שאיננו יכולים להביע עליהם דעה, כמו, אם מוסד זה מוסמך להיות מוסד
גבוה או לא. הדברים האלמנטריים הם טובגיים מעליהם, ואיננו יכולים
להכנס לכל הבעיה.

היו"ר ש. פרטיץ:

אני מצטער מאוד שחברת הכנסת כפרית
אשר דברים אלה לגבי מוסד שיש לו
וכי איננו צריכים להכנס לכל
הבעיה הזאת. לדעתי, אם אנו עוסקים בחוקים ואיננו בקיימים בבעיה מסויימת -
עלינו לקנות בקיאות זו.

ברצוני לומר מספר מילים לגבי סעיף זה,
לאו דווקא מבחינת המוסד הזה, אלא, נראה את המושג בחוקי המוסדות -
פירושו האוניברסיטה העברית בירושלים, הסכניון העברי, מכון וייצמן למדע,
וכל מוסד אשר המועצה תכיר בו כמוסד לצורך חוק זה. אני הייתי יכולה
לקבל סעיף זה, אילו היה בא אחרי סעיף שייקבע מה הם הסיפנים של מוסד
גם, על יסוד מה יכירו במוסד זה או אחר שהוא מוסד גבוה. למשל, באנגליה,
קיים מנהג מעניין מאוד. אם מוסד גבוה רוצה להימנות על המוסדות הגבוהים
במדינה יליו לקבל צ'רטר. הכל יודעים שם על יסוד מה נישנת הכרה זו.
לאחר קבלת ה צ'רטר מתקבל המוסד הגבוה לשורת המוסדות הנתמכים על ידי
המדינה. אצלנו לא קבע דבר בחוק. מה הם סיפני האיכר של המוסד
הגבוה. שלפיהם מכירים במוסד או לא. אנו יודעים שיכולות להיות השפעות
שלונות, ואם ברצוני לשמור על רמת המוסדות שלנו - הרי לא הייתי רוצה
שהענין ינתן לשרירות לב של מישהו. לדעתי צריכים להיות סיפני היכר,
כי אנו מקבלים חוקים לא לשנה אחת. על-כן הדברים צריכים להיות ברורים,
כדי שידעו כיצד לנהוג לפיהם.

א. רימלט:

בהמשך להצעתה של חברת הכנסת פרטיץ,
הרי לדעתי יש להוסיף משפט אחד האומר:
שהמועצה רשאית להכיר במוסד שימלא אחרי התנאים הבאים. (ב.צ. דינבורג)
דבר זה כתוב בסעיף 9). צריכים להיות 2-3 סיפני היכר מסוגים כגון
שהמלעצה לא תכיר במוסדות מסויימים מתוך שיקולים העלולים לעורר תמיהה
אם אותו מוסד גבוה או לא. כל חוק הוא טוב, אם איננו מסאיר חלל ריק
לב. טעות כך יש למצוא סמני היכר מצומצמים, אבל הקובעים את הדברים למל
מוסד אקדמי. לכן אני מציע להוסיף את המלים: המועצה רשאית להכיר
במוסד, אם ימלא אחרי התנאים האלה: 1, 2, 3.

ד. גורן:

הייתי רוצה לשאול מדוע מוסד זה, בית-
הספר הגבוה למשפט וכלכלה בתל-אביב אינו
מוכר. הוא קיים זה 18 שנה. אמנם לא בדקתי את הדברים - אך הם אומרים
כי מוסד זה מוכר על ידי אוניברסיטאות בחוץ-לארץ, ורק המוסד הגבוה שלנו -
האוניברסיטה העברית, איננה מכירה בו. הוועדה שבדקה מוסד זה, לפי
איזה סיפנים קבעה שמוסד זה איננו גבוה. אנו כאנשי ציבור מעוניינים
שהמוסדות הגבוהים יותאמו גם לאנשים עובדים, כדי שהם יוכלו להסתלם בשעות
שאתרי העבודה. על-כן הייתי רוצה להוסיף, לשמוע אשר החינוך והתרבות
פרטים בקשר לכך, כי עתה נפתח פתח לפתרון כמה שאלות.

א. רוזאל-גאורג:

לדעתי, אין שיעור לגובה ואין החלטיות
לצוגת. גם במוך שלושת המוסדות הנזכרים
כאן ישנו דירוג מסוייט, כי אם מנקודת מבט מבטאקטיית מכון וייצמן גבוה
יותר. מוסד זה הקיים 18 שנה ומוכר על ידי אוניברסיטאות בחוץ-לארץ,
כוגריו מפלגים תפקידים חשובים בסירות-הציבור, מדעיו הושאלו לאוניברסיטה-
הרי מבחינת המדע האפבסטראקטי, מכון וייצמן אולי גבוה יותר, אולם במשך
18 שנה לא נמצאו פתרונים על התואר שלקח לעצמה. לדעתי, מבחינת ציבורית
יש לראות במוסד זה דבר חיובית חשוב אך מאוד. אנו עומדים עתה בפני
הזעקה של הסטודנטים על תנאי שיכונם ותנאי עבודתם הקשים של אלה שגלג
למקום תורה. מצבם של אלה הלומדים בתל-אביב הוא טוב יותר, לפי הם עדיין
נמצאים בבית אבותיהם, האם אנו צריכים להוסיף להביט תלמידים לירושלים,
כדי שיהיו מחוסרי שיכון ויהיו נאלצים לחפש אבודה לשעות מרובות יותר

א. רזיאל-נאור:

מאשר הם עובדים בתל-אביב, ויצטרכו ללמוד פחות. עלינו להשתדל לראות את הבעיה גם מבחינה זו. בוסף לכך, אני חושבת כי לכבודה של כל עיר תרבותית המתעניינת בשטח המדע של העם, אם היא מקיימת מוסד כזה, הקיים שנים כה רבות, אינני יודעת אם יש לבטלו מכל הבחינות האלה.

כן הייתי רוצה לדעת מה היה הרכבה של ועדה זו, מה היא בדקה, מה היא טברה?

א. ברטל:

לגבי דידי, אין כלל צורך בסעיף הראשון של החוק, כי זה ענין של הגדרה, מה הם מוסדות. מי קבע זאת, טרם האוניברסיטה, הסכנין ומכון וייצמן הם המוסדות הגבוהים - המועצה הזאת? אם כן אינני יודע אם היא מוסמכת לכך. המועצה, בעתיד תהיה לה הזכות להגדיר זאת. על-כן, מבחינה הגיונית, אין כל צורך בסעיף זה, ואפשר להתחיל מיד בסעיף 2. תוקם רשות עליונה למוסדות ההשכלה.

י. סמילנסקי:

ישנו מצב, בראשית במצב כזה ישנם מספר מוסדות קיימים ש, לפי מאן דפליג שהם עומדים על רמה אוניברסיטאית. עתה באים מספר מוסדות שאף הם רוצים להכלל ברשימה זו. אחת המטרות של חוק זה שמועצה זו תכיר, אם אמנם מישור ראוי להיקרא מוסד גבוה או לא. כלומר, ישנם שלושה מוסדות, שאין מי שיחלוק על עמדתם. עתה נפתח פתח לקבל מוסדות נוספים. אם המוסד ראוי לכך - נלמדת האפשרות לקבל אותו. אולם לא ברורה לי הסיפא של הסעיף הראשון: ... וכל מוסד אשר המועצה תכיר בו כמוסד לצורך חוק זה. לא נאמר כאן, כי מתפקידי המועצה להסמיק מוסדות. בסעיף 9 כתוב: המועצה רשאית להסמיק מוסד או להכיר במטכותו להעניק תארים אקדמאיים. אבל אינני יודע אם שני הדברים זהים. כאן נקבעים התארים האקדמאיים. אולם בסעיף 1 נאמר שהמועצה תכיר בכל מוסד כמוסד, ואז אני יכול לקבל שיהיו 2 - 3 סימנים אוניברסליים ושהדבר יהיה כתוב ומפורש בתפקודה של המועצה.

ב. ג. דיננור:

שם החוק הוא: חוק המועצה למוסדות ההשכלה הגבוהה והמדע. סעיף 9 אוטר, כי המועצה רשאית להסמיק מוסד או להכיר במטכותו להעניק תארים אקדמאיים. מה פירוש הדבר להכיר שמוסד מסוים הוא מוסד להשכלה גבוהה, ולהכיר במטכותו של אותו מוסד להעניק תארים אקדמאיים. יכולים להיות גם מוסדות קיימים שאינם מוסדות השכלה גבוהים, כדוגמת האקדמיה ללשון העברית. אולם כאן הכוונה למוסדות שיש להם סמכות להעניק תארים השכלה אקדמאית - זוהי כוונת המועצה. מטרת המועצה - לשמור על הרמה המדעית. אינני חושב שחברי הוועדה מוסמכים לדון מה זו רמה אקדמאית, גם אנו איננו מוסמכים לקבוע זאת מה הם סימני ההיכר. במקום לומר את סימני ההיכר, המחוקק אוטר, מוסדות פירוש האוניברסיטה העברית בירושלים, הסכנין העברי, מכון וייצמן - כלומר שלושה מוסדות מסוגים שונים ומוכרים בארץ ובעולם. ואינם זקוקים להסמכת הוועדה לחינוך ותרבות. טרם שמעתי מהחברים שיאמרו שהאוניברסיטה או הסכנין אינם ראויים להיות מוכרים, וכדוגמת המוסדות האלה יש לקבל את המוסדות האחרים. עתה נטושה מחלוקת על מוסד מסויים. מועצה זו, מתפקודה ליצור מוסד מוסמך שיחליט על כך.

היתה ועדה מורכבת מאנשים מוסמכים מטעם

משרד המשפטים, קראתי את הדיון וחשבונן של ועדה זו ואת עבודתו בית-הספר. לדעתי, התנאי העיקרי לעבודתו של בית-הספר גבוה, ששיטות הלימוד תהליכה מדעיות, כלומר שהוראה ומחקר מלונות. ראיתי את החומר האנושי בבית-הספר זה והוא מצויין, אולם כדי להכיר בו, יש צורך, בדפודמות מסויימות, והמועצה הזאת אולי תשנה כמה דברים. יוצא איפוא, כי בחוק זה אנו

ב.צ. דינגבורג:

אוסטרים, כי מוסדות ההשכלה הובננה הם אותם המוסדות שאין עליהם מחלוקת כגון: שלושת המוסדות האלה. בעוד שרשימת מוסדות הכוללת המועצה להחליט על כך, אולם אנו איננו יכולים להחליט ברוב. דעות שמוסד פלובני עובד בהתאם לשיטות המדעיות, לשם כך אנו מקימים מועצה זו.

היו"ר ש. פרטיץ:

הצעה הייתה שלא להתחיל בפירושים ובהגדרת שלושת המוסדות שהמציאות הכירה בהם, אלא לקבוע את לגבי כל החוק ולתת סימני היכר של מוסד גבוה בארץ. אינני רואה פה כל פגיעה באיפה שהיא מוסד אם כחוב סימנים אלה. מדוע מדינות מתוקנות עושות זאת ולא? רואות בכך פגיעה? מדוע ישנו צ'רטר שניתן לפי הנחות מסוימות, ואין רואים בכך פגיעה. אינני באה לשפוט, אם יש לקבל מוסד זה, אינני רוצה להטיל על שכמי אחריות בהכרח מוסד זה במוסד גבוה, אם כי שוחחתי עם אנשי המוסד, ודבריהם היו משכנעים. גם בחוק חינוך חובה קבענו, מהו המוסד לחינוך יסודי. עתה עלינו לקבוע מהו מוסד להשכלה גבוהה.

ח. כהן:

אשר לדברי חבר הכנסת סמילנסקי - נכון הדבר שסמכותה של המועצה להכיר במוסד נובעת דווקא מהגדרה זו ולא מאיזה שהיא הוראה אחרת בחוק. אין לחזור על אותה סמכות פעמיים. אפשר להסמיך את המועצה, אך על ידי סמכות זאת מרוקנים את ההגדרה, ואז יש צורך בהגדרה בגוף החוק. אם מסאירים את ההגדרה כמו שהיא אין צורך לחזור עליה בחוק גופו.

אשר לדברי יושבת ראש הוועדה, אני הייתי חבר הוועדה שהכינה את החוק וסקלנו אם לתת כאן את המוסדות המוכרים או סימני היכר אובייקטיביים. אולם נתקלנו בקשיים רבים בהגדרת סימני המוסד אלה. קשה יותר לעשות זאת בחוק זה מאשר בחוק חינוך חובה. באנגליה מקבל כל מוסד את הצ'רטר ולא מצאנו שם הגדרות דווקא בחוקים אמריקאיים מצאנו הגדרות, אך הן אינן טובות ומספיקות. בחוק זה רצינו לתת איצטלה חוקית לאותם המוסדות שרכשו רמה ופרסומם במשך השנים, ולא החוק הוא שצריך להקנות להם זאת. אולם חשוב יותר הדבר השני שרצינו להשיג והוא לתת בידי המועצה אמת מידה, כיצד תקיף את המוסדות האחרים שיבואו לחלות פניה ולקבל את ההכרה. שלושת המוסדות האלה הם אמת מידה לכל המוסדות האחרים מתינו זה שהמועצה תכיר בהם. אין זו אמת מידה אובייקטיבית, אלא סובייקטיבית, אבל קיימת אמת מידה. אם באים להשוות את הלימודים והמחקר הנהוגים באוניברסיטה לאלה שבבית הספר הגבוה למספט וכלכלה - הרי אפשר להגיע לתוצאות מסוימות. השאיפה היא שביה-הספר יעמוד במבחן - זוהי הכוונה המעשית.

כמוכן, שהוועדה יכולה לקבל את הצעת חבר הכנסת ברמן, ולמחוק סעיף זה, כי המועצה תכיר במוסד אשר היא תרצה בו וידה חופשית ובלתי כבולה. אולם אז תאמרו, מי ומי הם אנשי המועצה שממטר להפקיד בידיהם את ההחלטה, כי המועצה יכולה להגיד שטכון וייצמן, או מוסדות הדומים לו אינם יכולים להיות ראויים להכרה, בהתאם לחוק. לדעתי, יש בכך פגם שאנו צריכים להכיר באוניברסיטה. הן היא בכנסת כבר להיטסוריה. לכן הייתי מציע להשאיר את העניין כמו שהוא.

א. דינגור:

אשר לסעיף 9 - הסגותיו של חבר הכנסת סמילנסקי נובעות מכך שהכותרת היא תארים אקדמיים. לדעתי צריך לכתוב כאן, הסמכת מוסדות ותארים אקדמיים ואין הרישא כדללת את הסיפא. אני לא הייתי כותב כאן, כי יש להכיר בסמכותו להורות ולהעניק תארים אקדמיים, כי הרי ישנם מוסדות להשכלה גבוהה מסוגים אלה, כמו האוניברסיטה והטכניון העוסקים במדע ובמחקר - זהו סימן ההיכר הכולל לכל מוסד להשכלה גבוהה ולמדע, אבל למשל מכון

א. ריגור:

וייצמן איננו עוסק בהוראה. יסגנו מוסדות אחרים העוסקים בהוראה ואין להם זכות להעניק תארים האקדמאיים. באנגליה לסטל, ישנן 17 אוניברסיטאות שיש להם כל התפקידים. אולם ישנן 6 אוניברסיטאות-קולג' העוסקות כמובן בסחקר ובהוראה אבל אין להם הזכות של סתן תארים האקדמאיים. ב-4 מהאוניברסיטאות אלה - ניתן התואר האקדמאי על ידי בחינה באוניברסיטה של לונדון; ובאחת מהן על ידי ועדה המורכבת מאוניברסיטאות. הסמכות להעניק תארים אקדמאיים והסמכות להודות - אינם כלולים ברשות ההסמכה, זה לאחד וזה לחוד.

א. ריטלט:

לא הייתי כותב שמוסדות אלה צריכות להיות אמת מידה. אנו מווקקים מחוק לדרווח ייתכן חלילה נחם שירד הניבו של מוסד זה או אחר. על כן אנו זקוקים לסימני היכר הקובעים מהו מוסד גבוה.

אינני מקבל את גישתו של סר החינוך והתרבות שאם היתה ועדת מומחים שקבעה דברים מסויימים, אין לנו רשות לומר את דברינו. נדמה לי, כי שוט פרלמנט ושא גוף פרלמנטרי לא ינהג בתבונה אם יצה להחליט על דעת עצמו. אבל המומחים אינם סחייבים. הוועדה לחינוך ותרבות ושאיית שלא לקבל את מסקנותיה של ועדת המומחים, ובעיקר אם יש בדעתנו להוסיף כאן סימני היכר. אני מודה, כי אין זה קל להוסיף סימנים אלה.

א. הכרטלי:

האם הדין וחשבון של אותה ועדת מומחים בקשר לבית הספר הגבוה למשפט וכלכלה,

ניתן לפרסום במסגרת ועדה זו?

ב. דיגבורג:

דין וחשבון זה נעשה על ידי משרד המשפטים. יהיה זה לשם סגור התבונה להעמיד כדוגמה

לבר השנוי במחלוקת.

הינ'ר ט. פרטיץ:

נדמה לי, שאנו נשאיר את ההחלטה בטאלה זו לישיבה הבאה.

ישנם כמה עניינים שעלינו לסיימם. עלינו לגמור את ענין שכר הלימוד בבתי הספר התיכוניים. כן עלינו להטשין לדון בחוק.

ב. דיגבורג:

אני חפיתי מציע, כי הוועדה תמשיך בדיוניה בחוק זה, מאחר שלא היתה ברובה עד כה בעבודה תחיקתית. נוסף לכך יש בדעתי להביא חוקים נוספים. על-כן יש למחר בחוק זה.

הינ'ר ט. פרטיץ:

במידה ששר החינוך והתרבות יביא בפנינו חוקים - אנו נסתדל שלא לפגור בעבודה.

הישיבה נועלה בשעה 13.00